

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 4/06-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 13. marca 2006 o žiadosti generálneho prokurátora Slovenskej republiky o vydanie súhlasu na trestné stíhanie sudcu Okresného súdu M. JUDr. Z. Š. podľa čl. 136 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky s poukazom na ustanovenie § 175 písm. g) zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení neskorších predpisov účinného do 31. decembra 2005 a § 74e ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov takto

r o z h o d o l :

Ústavný súd Slovenskej republiky **o d o p i e r a** súhlas na trestné stíhanie sudcu Okresného súdu M. JUDr. Z. Š., trvale bytom N., pre skutok uvedený v žiadosti generálneho prokurátora Slovenskej republiky z 1. februára 2006 pod č. VII/1 Gn 60/05-35, kvalifikovaný ako trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. a) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov v znení účinnom do 31. decembra 2005.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Žiadosť generálneho prokurátora a vyjadrenie sudcu

Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) ako príslušný orgán podal Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 13. februára 2006 žiadosť o vydanie súhlasu na trestné stíhanie sudcu Okresného súdu M. JUDr. Z. Š., bytom N., podľa čl. 136 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), § 74e ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a § 175 písm. g) Trestného poriadku pre podozrenie z trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. a) Trestného zákona, tak ako je uvedené v uznesení policajného orgánu Policajného zboru – Úradu boja proti korupcii, Odboru boja proti korupcii Východ v Košiciach, sp. zn. ČVS: PPZ-48/BPK-V-2005 zo 16. mája 2005.

V žiadosti generálny prokurátor uviedol:

„Uvedený sudca je dôvodne podozrivý zo spáchania trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Trestného zákona (Zákona č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov).

Tohto trestného činu sa mal JUDr. Š. dopustiť tak, že po tom, čo ako sudca Okresného súdu v M. svojím rozsudkom z 30. 08. 1999 sp. zn. 11 C 619/99-90 v spojení s uznesením Krajského súdu v K. z 27. 03. 2000 sp. zn. 14 Co 27/00 zaviazal žalovaného J. K. za účasti vedľajšieho účastníka S., odštepny závod Košice zaplatiť žalobcovi MUDr. J. T. sumu 15.000.000,- Sk s príslušenstvom, následne rozhodovalo troch žiadostiach vedených na Exekútorskom úrade súdneho exekútora Bc. J. B. pod sp. zn. Ex 803/2000, Ex 804/2000, Ex 805/2000 o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na vymoženie pohľadávky 15.000.000,- Sk, pričom každá zo žiadostí znela na sumu 5.000.000,- Sk a každá sa týkala

vymoženia pohľadávky priznanej vyššie uvedeným právoplatným a vykonateľným rozsudkom sp. zn. 11 C 619/99-90. O týchto žiadostiach rozhodol v konaniach vedených na Okresnom súde v M. sp. zn. 10 Er 3594/00, 10 Er 3595/00, 10 Er 3596/00 tak, že 17. 07. 2000 vydal vo všetkých troch konaniach poverenia na vykonanie exekúcie proti povinnému S. v prospech oprávneného MUDr. J. T. Následne rozhodoval o námietkach povinného proti vydaným povereniam na vykonanie exekúcie, keď povinný argumentoval, že vo vykonateľnom exekučnom titule nebol zaviazaný na žiadne plnenie a vystupoval len v postavení vedľajšieho účastníka. O týchto námietkach rozhodol dňa 28. 07. 2000 troma uzneseniami vydanými vo vyššie uvedených konaniach tak, že námietky povinného zamietol.

Vydaním poverení na vykonanie troch samostatných exekúcií na vymożenie jednej pohľadávky, priznanej jedným vykonateľným rozhodnutím pre jedného oprávneného a proti jednému povinnému, sudca obišiel ustanovenie § 5 ods. 1 vyhlášky ministerstva spravodlivosti SR č. 288/1995 Z. z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov, ktoré určuje maximálnu výšku odmeny exekútora v sume 1.000.000,- Sk, čím umožnil súdnemu exekútorovi vymôcť od povinného trojnásobnú maximálnu odmenu vo výške 3.000.000,- Sk, k čomu by nebolo došlo, pokiaľ by sudca v súlade s ustanovením § 112 a § 254 Občianskeho súdneho poriadku spojil tri samostatné konania na spoločné konanie, na čo boli splnené zákonom vyžadované podmienky.

Uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru - Úradu boja proti korupcii, Odboru boja proti korupcii Východ v Košiciach zo 16. 05. 2005 č. ČVS: PPZ-48/BPK-V-2005 bolo pre vyššie uvedený skutok začaté trestné stíhanie vo veci pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Za účelom zistenia skutkového stavu veci v súlade so zásadami trestného konania (zásadou objektívnej, materiálnej pravdy a vyhľadávacou zásadou) vyšetrovateľ v prípravnom konaní vykonal dôkazné prostriedky vo forme výsluchov svedkov JUDr. Z. Š., Bc. J. B., MUDr. J. T., JUDr. S. G., zaobstaral relevantné, vecne súvisiace listinné dôkazné prostriedky - fotokópie na vec sa vzťahujúcich súdnych spisov a iných listinných dôkazov.

Hodnotením dôkazov získaných v procese dokazovania vykonaním uvedených dôkazných prostriedkov boli ustálené skutkové zistenia, ktoré umožňujú prijať právny záver, že spáchanie skutku je dostatočným spôsobom preukázané a že tento skutok vykazuje

zákonne znaky trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Trestného zákona.

Vykonané dôkazné prostriedky potvrdzujú nielen zákonnosť začatia trestného stíhania a pokračovania v ňom, ale zároveň umožňujú prijať aj dostatočne odôvodnený právny záver, že páchatelom tohto trestného činu je JUDr. Z. Š., sudca Okresného súdu v M.. Ten je z jeho spáchania dôvodne podozrivý, najmä preto, že z podaných návrhov súdneho exekútora na vydanie poverenia na vykonanie troch exekúcií na vymoženie jednej pohľadávky je evidentné, že táto bola účelovo rozdelená na tri časti, v dôsledku čoho exekútor mohol vymôcť od povinného trojnásobok maximálnej výšky odmeny pre seba, limitovanej ustanovením § 5 ods. 1 vyhlášky č. 288/1995 Z. z. Napriek tomu sudca tieto tri konania v uvedenej veci nespojil na spoločné konanie, hoci na takýto postup boli splnené všetky podmienky stanovené ustanovením § 112 O. s. p. v spojení s § 251 ods. 4 O. s. p. Týmto svojím konaním zapríčinil, že v konkrétnej veci nebol zabezpečený účel občianskeho súdneho konania, vyjadrený v ustanoveniach § 1, § 2, § 3 O. s. p. a zároveň nedodrжал sľub sudcu v zmysle čl. 145 ods. 4 Ústavy SR, podľa ktorého sudca bude vykladať zákony a rozhodovať podľa svojho najlepšieho presvedčenia, nezávisle a nestranne. Tým je daná i protiprávnosť konania sudcu.

Nad rámec posudzovania podmienok trestnej zodpovednosti sudcu sa žiada uviesť, že opodstatnenosť a zákonnosť vedenia samotnej exekúcie proti vedľajšiemu účastníkovi, ktorému v konaní nebola uložená žiadna povinnosť a ktorú povinnosť súd odvodil právnym záverom o prechode povinnosti vyplývajúcej priamo zo zákona, je prinajmenšom sporná.

Tento záver sudcu je však akceptovateľný z hľadiska jeho individuálneho názoru prejaveneho v rozhodnutí, za čo sudca nemôže byť stíhaný.

Vzhľadom na takto zistené skutočnosti považujem túto žiadosť za dôvodnú.“

Sudca JUDr. Z. Š. sa vyjadril písomne aj ústne pred plénom ústavného súdu 9. februára 2006 a uviedol tieto skutočnosti:

„Zo žiadosti generálneho prokurátora vyplýva, že som dôvodne podozrivý zo spáchania trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa § 158 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Trestného zákona, ktorého som sa mal dopustiť tak, že v exekučných konaniach č. sp. zn. 10 Er 3594/00, 10 Er 3595/00 a 10 Er 3596/00 som vydal poverenia na

vykonanie exekúcie proti povinnému S. a následne som rozhodoval o námietkach povinného proti vydaniu povereniam a to tak, že námietky povinného som zamietol.

So závermi generálneho prokurátora žiadosti o vydanie súhlasu na trestné stíhanie nemožno súhlasiť. Zo žiadosti generálneho prokurátora totiž nie je zrejmé, v čom spočíva moja trestnosť podľa § 158 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Trestného zákona.

Trestného činu podľa § 158 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Trestného zákona sa dopustí verejný činiteľ, ktorý v úmysle spôsobiť inému škodu alebo zadovážiť sebe alebo inému neoprávnený prospech vykonáva právomoc spôsobom odporujúcim zákonu a takým činom spôsobil inému škodu. V tejto súvislosti si treba uvedomiť, že ide o úmyselný trestný čin, pri ktorom existujú tri podmienky, ktoré musia byť splnené súčasne a to

- špeciálny subjekt (verejný činiteľ),

- konanie je v rozpore s právomocou verejného činiteľa, pričom forma tohto konania musí zodpovedať porušeniu taxatívne uvádzaných ustanovení § 158 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) trestného zákona

- subjekt musí konať v úmysle spôsobiť inému škodu alebo zadovážiť sebe alebo inému neoprávnený prospech.

Ak chýba niektorá z týchto podmienok nejde o trestný čin.

V uvedených exekučných veciach proti povinnému S. som konal ako verejný činiteľ, lebo ako vyplýva z § 2 ods. 1 Zákona č. 385/2000 Zb. o sudcoch a prísediacich sudca je predstaviteľ súdnej moci, pričom právomoc vykonáva na nezávislom a nestrannom súde.

Pri vydaní poverenia v exekučných veciach a pri rozhodovaní o námietkach povinného proti exekúcii som nekonal v rozpore s právomocou verejného činiteľa – sudcu, ale naopak zhodne s ustanovením článku 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a § 3 písm. a) zák. č. 335/1991 Zb. z ktorých je zrejmé, že súdy rozhodujú v občiansko-právnych a trestno-právnych veciach, pričom úlohou súdov je rozhodovať o právach a povinnostiach a právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb a štátu.

Podľa názoru generálneho prokurátora vysloveného v žiadosti o vydanie súhlasu na trestné stíhanie sa uvádza, že na spoločné konanie som v zmysle ustanovenia § 112 a § 254 O. s. p. mal spojiť 3 samostatné exekučné horeuvedené konania. Z § 112 ods. 1 O. s. p. vyplýva, že v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa u neho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

V prejednávacom exekučnom konaní nevyžadovala hospodárnosť konania spojenie vecí na spoločné konanie. V citovanom § 112 sa uvádza iba možnosť spojenia vecí na spoločné konanie nie však povinnosť spojenia vecí na spoločné konanie.

Nie je však pravdivé tvrdenie generálneho prokurátora, že som umožnil súdnemu exekútorovi získať od povinného trojnásobne maximálne odmenu, lebo dispozičné oprávnenie patrí oprávnenému. Oprávnený podal tri samostatné exekučné návrhy a mohla nastať i situácia, že oprávnený by uplatnil exekúciu u troch možných exekútorov. Pri udeľovaní poverenia je súd povinný skúmať zhodnosť exekučného návrhu exekučnou žiadosťou a s exekučným titulom čo v danom prípade bolo splnené. Treba podotknúť, že exekúcia prebehla u exekútora. Súd vydáva len poverenie pre exekútora. V danej veci aj keby súd bol spojil veci a vydal len 1 poverenie na 3 návrhy exekútora len exekútor mohol spojiť tieto na spoločné konanie. Navyac povinný mohol po vydaní poverenia podať námietky proti trovám exekúcie a namietat' v ďalších 2 exekučných konaniach tieto ako neúčelné trovy čo však nevyužil.

Sudca je pri výkone svojej funkcie nezávislý a zákony a iné všeobecné záväzné právne predpisy vykladá podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia a pri rozhodovaní je viazaný len Ústavou Slovenskej republiky, Medzinárodnou zmluvou, zákonom ale aj právnym názorom, ktorý vyslovil vo svojom rozhodnutí súd vyššieho stupňa (§ 2 ods. 2, 3 a 4 zák. č. 385/2000 Zb.).

V prejednávacích veciach som teda konal v rámci právomoci zverenej mi Ústavou Slovenskej republiky, Zák. č. 385/2000 Zb. o sudcoch a prísediacich a Zák. č. 335/1999 Zb. o súdoch a sudcoch.

Pri vybavovaní exekučných vecí som nekonal v úmysle zadovážiť sebe alebo inému neoprávnený prospech, alebo spôsobiť inému škodu.

Oprávnený získal exekučný titul ohľadom výšky nároku v konaní č. k. 11 C 619/99-90 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 14 Co 27/00, ktorý je právoplatný a oprávnenému teda prináleží náhrada škody priznaná rozsudkom. Nemohol teda získať oprávnený v exekučnom konaní neoprávnený prospech a rovnako to platí aj o súdnom exekútorovi vykonávajúcom exekúciu, lebo tomu patrí odmena v zmysle vyhl. č. 288/1995 Zb.

Z uvedeného je zrejmé, že posledné dve z uvádzaných podmienok trestnosti trestného činu zneužitia právomoci verejného činiteľa v tejto veci neboli splnené a v žiadosti sa nimi prokurátor ani nezaoberal a navyše výklad skutkovej podstaty trestného činu nesmie pripustiť zásah do nezávislosti a nestrannosti rozhodovacej činnosti sudcu (do výkonu súdnictva).

Orgán činný v trestnom konaní nie je oprávnený skúmať správnosť a zákonnosť rozhodovania súdu, ani správnosť postupu konania, ktoré rozhodnutie súdu predchádzalo, pretože v zmysle príslušných ustanovení občiansko-súdneho poriadku môže takto konať iba nadriadený súd v konaní o riadnom a mimoriadnom opravnom prostriedku. V opačnom prípade by orgán činný v trestnom konaní postupoval nad rámec svojich právomocí ak by sa správnosťou či úplnosťou niektorého z právnych názorov a postupov súdu zaoberal.

Posudzovanie vecných aspektov súdneho rozhodnutia v trestnom konaní, teda mimoriadnej odvolacej (dovolacej) procedúry, odporuje naviac základnému dokumentu Odporúčaniu R (94/12 Rady ministrov, Rady Európy) kde je jednoznačne uvedené: súdne rozhodnutie nesmie byť preskúmané mimo zákonom stanovených odvolacích postupov.

Z uvedenej Štrasburskej judikatúry vyplýva, že rozhodnutie súdu nepodlieha preskúmvaniu iným orgánom, ktorý by bol rovnako nezávislý ako súd. Súdne rozhodnutia teda nemôže preskúmať prokurátor a už vôbec nie žiadať súhlas na trestné stíhanie za rozhodovanie čo je v rozpore s jednou zo základných záruk sudcovskej nezávislosti.

Trestným činom nemôže byť procesné pochybenie alebo spôsob rozhodnutia sudcu v konkrétnej veci.

Z uvedených dôvodov preto navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky v súlade s čl. 136 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s § 29a ods. 1 Zák. č. 385/2000 Zb. odoprel súhlas na trestné stíhanie.“

II.

Východiská a závery ústavného súdu

Podľa čl. 144 ods. 1 ústavy sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

Z ústavného princípu nezávislosti funkcie sudcu podľa čl. 144 ods. 1 ústavy vyplýva okrem iného aj imunita sudcov.

Podľa čl. 136 ods. 3 ústavy ústavný súd dáva súhlas na trestné stíhanie sudcu (pri rešpektovaní postupu podľa § 74e ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa § 74e ods. 3 zákona o ústavnom súde v spojení s § 14 od. 3 zákona o ústavnom súde sudcu nemožno stíhať ani ho vziať do väzby bez súhlasu ústavného súdu. Ak ústavný súd súhlas odoprie, trestné stíhanie sudcu alebo jeho vzatie do väzby je počas trvania jeho funkcie vylúčené; v takom prípade premlčacia lehota počas ďalšieho výkonu funkcie neplynie.

Nevyhnutnou podmienkou udelenia súhlasu na trestné stíhanie sudcu je skutočnosť, že trestné stíhanie – za skutok, ktorý má byť jeho predmetom – je prípustné, t. j. že sa naň nevzťahuje imunita sudcu, ktorá by znamenala jeho vyňatie z pôsobnosti orgánov činných v trestnom konaní a súdu a neprípustnosť jeho trestného stíhania (podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku).

Z uvedených ustanovení zákona o ústavnom súde vyplýva, že ústavný súd je oprávnený, ale aj povinný v niektorých prípadoch súhlas na trestné stíhanie sudcu všeobecného súdu odoprieť. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že dôvodom na odopretie súhlasu na trestné stíhanie sudcu všeobecného súdu by bolo to, ak by plénum ústavného súdu došlo k záveru, že sudcu treba chrániť pred zneužitím práva stíhať pre trestné činy a priestupky, používaním nátlaku prostriedkami trestného konania, používaním donucovaných prostriedkov, na ktoré sú oprávnené príslušné orgány výkonnej moci.

Okrem uvedených dôvodov jednou z najdôležitejších garancií nezávislosti funkcie sudcu je dôsledná ochrana jeho imunity pri výkone funkcie, najmä pri jeho vlastnom rozhodovaní.

Podľa čl. 145 ods. 2 druhej vety ústavy rozsah imunity sudcov ustanoví zákon. Podľa § 29a ods. 1 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“) za rozhodovanie nemožno sudcu ani prísediaceho stíhať, a to ani po zániku ich funkcií.

Z citovaného ustanovenia zákona o sudcoch vyplýva, že dôvodom na odopretie súhlasu na trestné stíhanie sudcu je zistenie ústavného súdu o tom, že súhlas na trestné stíhanie sa žiada za skutok, ktorého podstata spočíva v rozhodovaní sudcu všeobecného sudcu.

Pri skúmaní tejto otázky je ústavný súd podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde v celom rozsahu viazaný obsahom žiadosti generálneho prokurátora.

Podstatou žiadosti generálneho prokurátora je záver, že k naplneniu skutkovej podstaty trestného činu skutkom uvedeným v I. časti tohto odôvodnenia by nedošlo, ak „*by sudca v súlade s ustanovením § 112 a 254 OSP spojil tri samostatné konania na spoločné konania, na čo boli splnené zákonom vyžadované podmienky*“.

Postup podľa citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku treba v každom prípade považovať za rozhodovanie sudcu všeobecného súdu bez zreteľa na to, či k spojeniu vecí prejednávaných pred jedným sudcom došlo alebo nedošlo. Aj nespojenie vecí na spoločné prejednanie a rozhodnutie je taký postup, ktorý je výsledkom právneho záveru sudcu, že v rozhodovacom procese bude postupovať bez takého úkonu, akým je uznesenie podľa § 112 Občianskeho súdneho poriadku.

Skutok, pre ktorý žiada generálny prokurátor súhlas na trestné stíhanie sudcu, spadá do rámca rozhodovania sudcu podľa § 29 ods. 1 zákona o sudcoch, a preto ústavný súd odoprel súhlas na trestné stíhanie sudcu JUDr. Z. Š.

Z toho vyplýva, že súhlas na trestné stíhanie sudcu všeobecného súdu, ktorý sa odôvodnil tak, ako to je uvedené v žiadosti generálneho prokurátora, treba odoprieť. Taký súhlas by sa totiž udelil za skutok, ktorého podstata spočíva v tom, že sudca konal a rozhodoval vo veciach pridelených podľa rozvrhu práce bez úkonu znamenajúceho spojenie takých vecí, a taký postup je plne subsumovateľný pod § 29a ods. 1 zákona o sudcoch bez ohľadu na to, aké dôsledky tento postup mal pre súdneho exekútora a účastníkov exekučného konania (trovy konania).

Ústavný súd poznamenáva, že eventuálna protiústavnosť alebo protizákonnosť rozhodovania sudcu môže byť predmetom iba disciplinárneho konania (za podmienok ustanovených v zákone o sudcoch), a nie trestného stíhania, a preto ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2006